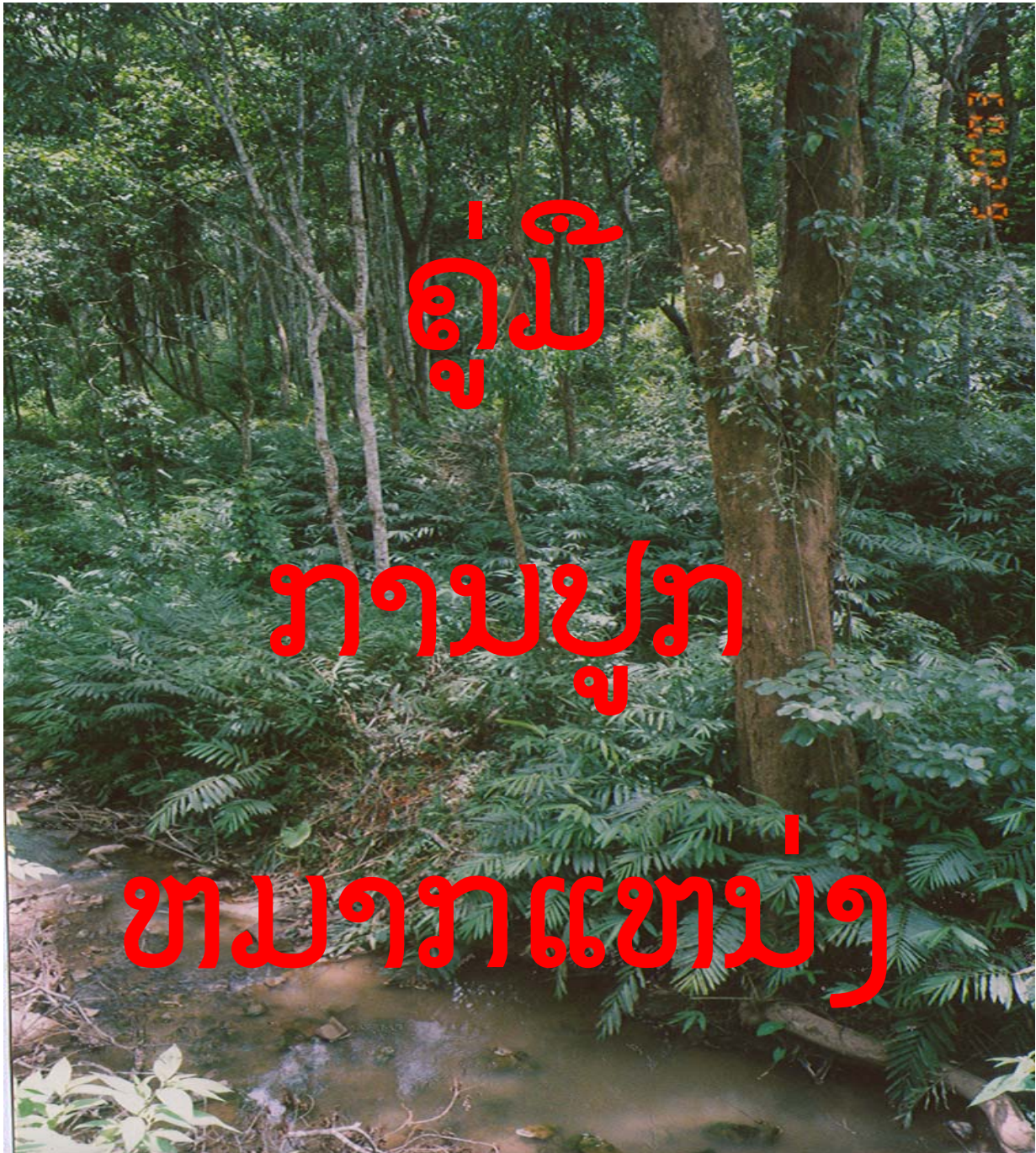

P.D.D.P 2 ໂຄງການພັດທະນາ ຊຸມນະບົດ ເມືອງຜົ້ງສາລີ

ຄ.ພ.ມ.ຜ 2 PROJET DE DEVELOPPEMENT RURAL DU DISTRICT DE PHONGSALY

ໂດຍ : ຂະແໜງສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການຕະຫລາດ

ກໍລະກົດ 2006

ບົດນຳ

ໝາກແໜ່ງເປັນຜົນຜະລິດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ເປັນຜົນຜະລິດທີ່ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນຕະຫຼາດຈີນ. ມັນມີພື້ນຖານທີ່ຈະເກັບຊື້ໝາກແໜ່ງ ເພື່ອນຳໄປຂາຍຕໍ່ ໃຫ້ ກັບເຈົ້າຂອງໂຮງງານ ເພື່ອປຸງແຕ່ງເປັນຢາ. ຕະຫຼາດຈີນມີ ຄວາມຕ້ອງການໝາກແໜ່ງໃນປະລິມານທີ່ຫຼາຍ, ຊຶ່ງໃນປະຈຸບັນປະລິມານການ ຜະລິດໝາກແໜ່ງແມ່ນ ຍັງບໍ່ ທັນພຽງພໍ ເມື່ອທຽບກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ, ໃນຄະນະດຽວ ກັນ ໝາກແໜ່ງຂອງຈີນແມ່ນມີອາຍຸແກ່, ຜົນຜະລິດໝາກແມ່ນນັບມື້ນັບໜ້ອຍລົງ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ພື້ນຖານ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ນຳເຂົ້າໝາກແໜ່ງຈາກຫຼາຍປະເທດໃນຂົງເຂດໄກ້ຄຽງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ປະເທດລາວ, ຫວຽດນາມ, ກຳປູເຈຍ... ຈາກເງື່ອນໄຂດັ່ງກ່າວນີ້, ມັນຈຶ່ງເປັນໂອກາດ ແລະ ເງື່ອນໄຂອັນດີ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວເຮົາໃນການປູກ ແລະ ສົ່ງໝາກແໜ່ງອອກສູ່ຕະຫຼາດຈີນ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນບັນດາເຂດແຂວງທີ່ຕັ້ງຢູ່ໄກ້ກັບຊາຍແດນຈີນ ເຊັ່ນວ່າ : ແຂວງຜົ້ງສາລີ, ແຂວງອຸດົມໄຊ, ແຂວງຫຼວງນ້ຳທາ ແລະ ແຂວງອື່ນໆ...

ຕົ້ນໝາກແໜ່ງ ແມ່ນເປັນພືດທີ່ປູກງ່າຍ, ປູກຕາມກ້ອງປ່າ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງຕັດຕົ້ນໄມ້ (ເວັ້ນເສຍແຕ່ຕົ້ນໄມ້ທີ່ເປັນຮິມນັ້ນຕົບໜາເກີນໄປ) ແລະ ໝາກແໜ່ງຍັງເປັນພືດທີ່ມີຄຸນຄ່າໃຫ້ກັບປ່າ ໄມ້ ແລະ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ໄກ້ກັບປ່າ. ກິດຈະກຳການປູກໝາກແໜ່ງແມ່ນຕອບສະໜອງຖືກ ຕ້ອງຕາມແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວເຮົາ ທີ່ແນ່ໃສ່ຢາກຢຸດຕິການຄວາມທຸກຍາກ. ດັ່ງ ນັ້ນ, ທາງໂຄງການພັດທະນາ ຊຸມນະບົດ ເມືອງຜົ້ງສາລີ ຈຶ່ງໄດ້ເລີ່ມມີການສົ່ງເສີມ ແລະ ນຳແນວພັນໝາກແໜ່ງຈາກປະເທດຈີນ, ແຈກຍາຍໃຫ້ກັບປະຊາຊົນໃນຂອບເຂດທີ່ເມືອງຜົ້ງສາລີປູກ. ມາຮອດປະຈຸບັນ, ມີຈຳນວນ 87 ບ້ານຂອງເມືອງຜົ້ງສາລີ ໄດ້ທຳການປູກໝາກແໜ່ງແລ້ວ, ນັບ ທັງໝາກແໜ່ງພັນພື້ນເມືອງ ແລະ ໝາກ ແໜ່ງພັນປັບປຸງ. ປະຈຸບັນ, ໄດ້ມີຫລາຍໆບ້ານ ເລີ່ມທຳການເກັບກ່ຽວໝາກແໜ່ງຂອງຕົນ. ການເກັບກ່ຽວແມ່ນຍັງບໍ່ທັນມີຢ່າງຫລວງຫລາຍ ແລະ ຕອບ ສະໜອງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດໄດ້ຢ່າງພຽງພໍເທື່ອ. ບາງບ້ານກໍກຳລັງອອກດອກ ເພາະ ເປັນບ້ານທີ່ເລີ່ມປູກໃນໄລຍະໄກ້ໆນີ້. ແຕ່ບາງບ້ານກໍເຫັນວ່າຕົ້ນໝາກແໜ່ງຕາຍ, ທັງນີ້ກໍເນື່ອງມາ ຈາກຫລາຍໆສາເຫດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຍັງຂາດເຕັກນິກ ແລະ ການເອົາໃຈໃສ່ທີ່ດີ ແລະ ບາງເຂດພື້ນທີ່ທີ່ ປູກໝາກແໜ່ງແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເໝາະສົມ.

ດັ່ງນັ້ນ, ຈຸດປະສົງຂອງປຶ້ມຫົວນີ້ກໍເພື່ອຢຳຢັ້ງບາງຫລັກການພື້ນຖານໃນການສົ່ງເສີມພັດທະນາການ ຜະລິດໝາກແໜ່ງ.

ຂະແໜງສົ່ງເສີມການປູກພືດເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການຕະຫຼາດ

I. ເງື່ອນໄຂຕ່າງໆທີ່ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຕ້ອງການ

ຊື່ທົ່ວໄປ:	ໝາກແຫນ່ງ
ໝາກແຫນ່ງແດງ (ກວາງຕຸງ) :	Amomum villosum
ໝາກແຫນ່ງຂຽວ (ປ່າ) :	Amomum ovoideum
ຕະກຸນ :	Zingiberaceae

1. ລັກສະນະຂອງຕົ້ນໝາກແຫນ່ງ

ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງເປັນພືດທີ່ມີຄວາມສູງແຕ່ 1,2-2 ແມັດ, ແພ່ພັນໂດນໜໍ່. ປົກກະຕິແລ້ວ, ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຈະເກີດເປັນເຫງົ້າ, ເປັນພືດທີ່ມັກຮົ່ມ ແລະ ແສງສະຫວ່າງ. ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງເກີດໄດ້ດີຢູ່ກ້ອງປ່າໄມ້ເຂດຮ້ອນ, ເຊິ່ງມີແສງສະຫວ່າງແຕ່ 10-60 ເປີເຊັນ, ແຕ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດແມ່ນມີແສງສະຫວ່າງລະຫວ່າງ 30-40 ເປີເຊັນ. ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງເປັນພືດປະເພດທີ່ມີຮາກຕົ້ນ, ປະມານ 80 ເປີເຊັນ ຂອງຮາກຈະຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ດິນຊັ້ນເທິງ (10 ຊຕມ), ອີກ 12 ເປີເຊັນແມ່ນຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ໃນຊັ້ນດິນລະຫວ່າງ 10-20 ຊຕມ, ມີພຽງຮາກຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນທີ່ຢັ້ງລົງເລິກກວ່າ 20 ຊຕມ. ຍ້ອນເຫດຜົນຄືດັ່ງກ່າວນີ້ ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຈຶ່ງມັກອາໄສຢູ່ເຂດທີ່ມີຄວາມຊຸມຊື່ນ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມຫົນທາງຕໍ່ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ.

2. ອາກາດ

ເງື່ອນໄຂອາກາດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ສຳລັບການປູກຕົ້ນໝາກແຫນ່ງແມ່ນອຸນຫະພູມສະເລ່ຍປະຈຳປີລະຫວ່າງ 19-22 ອົງສາເຊ, ໃນໄລຍະເດືອນທີ່ໜາວສຸດຕ້ອງບໍ່ຕໍ່າກວ່າ 12 ອົງສາເຊ. ປະລິມານນ້ຳຝົນຢູ່ໃນລະດັບ 1 200-2 400 ມມ/ປີ (ຜັງສາລີ ມີປະລິມານນ້ຳຝົນສະເລ່ຍ 1 500 ມມ/ປີ).

3. ດິນ

ຕ້ອງເປັນດິນທີ່ມີການອົມນ້ຳ ແລະ ມີອາກາດຖ່າຍເທໄດ້ດີ, ເປັນດິນທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍແຮ່ທາດຕ່າງໆ, ມີຊັ້ນດິນປູກຝັງເລິກ, ເປັນດິນຜຸຜຸ່ຍ, ລະດັບຄວາມເປັນກົດ-ເປັນດັ່ງຂອງດິນ (pH) ຢູ່ລະຫວ່າງ 5,5-7(5-7,5 ກໍສາມາດທົນໄດ້). ຖ້າເປັນດິນປ່າທີ່ມີສີຄຳ ແລະ ຊຸ່ມຕະຫລອດປີແມ່ນເປັນດິນທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ.

ມີລະດັບຄວາມຄ້ອຍຊັນລະຫວ່າງ 15-25 ອົງສາ ແລະ ສູງຈາກລະດັບໜ້ານ້ຳທະເລປະມານ 900 ແມັດລົງມາ (ບ່ອນທີ່ຈະປູກໝາກແຫ່ງ ຕ້ອງເປັນບ່ອນທີ່ມີປ່າໄມ້ປົກຄຸມ, ບ່ອນທີ່ບໍ່ມີຕົ້ນໄມ້ປົກຄຸມແມ່ນຖືວ່າບໍ່ເໝາະສົມທີ່ຈະປູກໝາກແຫ່ງ ເພາະວ່າປະລິມານຂອງແສງສະຫວ່າງແມ່ນມີຫຼາຍເກີນຄວາມຕ້ອງການ, ຊຶ່ງຈະພາໃຫ້ຕົ້ນໝາກແຫ່ງ ຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າ, ໃຫ້ຜົນຜະລິດຕ່ຳ), ຖ້າຫາກວ່າຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນຫາກຕ່ຳກວ່າ 22 ເປີເຊັນ ຕົ້ນໝາກແຫ່ງຈະບໍ່ອອກດອກ.

ສະຖານທີ່ປູກໝາກແຫ່ງປ່າເກີດດີ ຫລື ບ່ອນທີ່ໝາກແຫ່ງປ່າໃຫ້ໝາກດີ ແມ່ນເປັນຕົວຊີ້ວັດທີ່ດີໃນ ການປູກຕົ້ນໝາກແຫ່ງພັນ. ດັ່ງນັ້ນພວກເຮົາຄວນຊອກຫາສະຖານທີ່ທີ່ດີກ່ວານີ້ ເພື່ອປູກໝາກ ແຫ່ງພັນປັບປຸງເຂົ້າແທນໃສ່.

ໃນແຕ່ລະບ້ານ, ປະສົບການການປູກຕົ້ນໝາກແຫ່ງໄດ້ດີ ຫລື ບໍ່ດີແມ່ນມີຫລາຍ. ເພື່ອຢາກຄັດເລືອກ ເຂດທີ່ຖືກຕ້ອງເໝາະສົມໃນການປູກຕົ້ນໝາກແຫ່ງໃຫ້ໄດ້ດີ, ເຮົາຕ້ອງໄດ້ໄປເບິ່ງສວນໝາກ ແຫ່ງຂອງຄອບຄົວຜູ້ອື່ນໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີໃນການຜະລິດໝາກແຫ່ງ ແລະ ສັງເກດວ່າສວນຂອງເຂົາ ເຈົ້າເລົ່ານັ້ນມັນງາມ ແລະ ໃຫ້ໝາກດີເປັນຍ້ອນສາເຫດອັນໃດ (ຄວາມສູງຂອງດິນ, ດິນ, ແສງ ສະຫວ່າງ, ຄວາມຊຸ່ມ, ຄວາມເນີນຂອງດິນ ແລະ ອື່ນໆ) ແລະ ພະຍາຍາມຊອກຫາຕອນດິນໃຫ້ຄ້າຍຄື ກັນກັບພື້ນທີ່ຂອງຄອບຄົວທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຜົນດີເປັນບ່ອນອື່ງ.

ບໍລິເວນແຄມນ້ຳ ແມ່ນແຫຼ່ງເໝາະ
ໃນການປູກໝາກແຫ່ງ ເຊິ່ງ ມັນມີຄວາມຊຸ່ມຫລາຍ.

ບ່ອນຕ່ຳ ແລະ
ມີຮ່ອມພູຈະແທດ
ເຫມາະ
ໃນການປູກຫມາກ
ແຫນ່ງ
ເຊິ່ງມັນມີຄວາມຊຸ່ມ

ໄຮ່ເລົ່າມີອາຍຸຕ່ຳກວ່າ
8 ປີ
ແທດເຫມາະສຳລັບ
ປູກຫມາກແຫນ່ງ.

ຕົວຢ່າງຂອງ
ແປງສວນທີ່
ມີແສງແດດ
ແຕ່ບໍ່ຫລາຍ.

II. ການປຸກຕົ້ນໝາກແຫນ່ງ

1. ແນວພັນ ແລະ ການຄັດເລືອກແນວພັນ

ແນວພັນໝາກແຫນ່ງແຕ່ລະແນວພັນແມ່ນມີຄຸນລັກສະນະທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ລາຄາຂາຍຂອງແຕ່ລະແນວພັນກໍ່ແຕກຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ກ່ອນທີ່ຈະທຳການເພາະປູກໝາກແຫນ່ງແມ່ນເຮົາຕ້ອງໄດ້ຄັດເລືອກຕົ້ນໝາກແຫນ່ງທີ່ຈະນຳມາປູກນັ້ນຢ່າງຄັກແນ່ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີແນວພັນອື່ນປົນ ແລະ ຫຼັງຈາກທີ່ປູກແລ້ວ ຫາກມີແນວພັນອື່ນປົນເຮົາກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຫຼີກຕົ້ນປົນຖ້ວມ, ເພາະວ່າ ຖ້າເຮົາປະໃຫ້ມັນເກີດປົນກັນ ເວລາໝາກແຫນ່ງອອກໝາກແລ້ວ ເຮົາເກັບປົນກັນໄປອີບ ຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາໄດ້ໝາກແຫນ່ງທີ່ປົນ, ຂາຍໃນລາຄາຖືກ ແລະ ບໍ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ພວກແມ່ງໄມ້ທີ່ຮັບໜ້າທີ່ປະສົມລະອ່ອງເກສອນກໍ່ແມ່ນພາຫະອັນໜຶ່ງ, ເຮັດໃຫ້ໝາກແຫນ່ງກາຍພັນ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ຖ້າປູກປະປົນກັບໝາກແຫນ່ງປ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ໝາກແຫນ່ງພັນກວາງຕຸງ ເຊື່ອມຄຸນລັກສະນະສະເພາະຕົວຂອງມັນຍ້ອນການປະປົນກັນຂອງສອງຊະນິດພັນ.

ການສັງເກດໝາກແຫນ່ງປົນແມ່ນອາດຈະສັງເກດເວລາມັນອອກດອກ. ເຮົາຈະເຫັນສີຂອງດອກໝາກແຫນ່ງສະແດງອອກແຕ່ກຕ່າງກັນ ແລະ ມີຂະໜາດແຕ່ກຕ່າງກັນ ແລະ ສີຂອງໝາກກໍ່ແຕ່ກຕ່າງກັນ, ເຊັ່ນວ່າ: ມີສີແດງ, ຊຽວ, ໝາກນ້ອຍ, ໝາກໃຫຍ່. ຖ້າເມັດໝາກແຫນ່ງມີຂະໜາດນ້ອຍ, ໂດຍສ່ວນຫລາຍແລ້ວຈະເປັນໝາກແຫນ່ງປ່າ, ສ່ວນໝາກແຫນ່ງມີຂະໜາດໝາກໃຫຍ່ຈະແມ່ນໝາກແຫນ່ງພັນປັບປຸງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນໝາກແຫນ່ງກວາງຕຸງ.

ໝາກແຫນ່ງຊຽວ, ໝາກຈະມີເປືອກສີຂຽວແກມສີມ້ວງ, ໜ່ວຍມົນ, ກົກໝາກມີກົບຮອງຮັບ 1-2 ກົບ, ປາຍໝາກມີຂັ້ວນຄືຫາງ ຍາວປະມານ 1-1.2 ຊຕມ, ໝາກຍາວ ປະມານ 0.5-1 ຊຕມ ແລະ ມີເສັ້ນຜ່າສູນກາງ ປະມານ 0.7-1 ຊຕມ, ໝາກຈະສຸກແກ່ ໃນຊ່ວງເດືອນພຶດສະພາ ຫາ ເດືອນສິງຫາ.

ໝາກແຫນ່ງແດງ, ໝາກຈະເປັນຮູບໄຂ່, ເປືອກສີແດງ, ຍາວ ປະມານ 1-1.5 ຊຕມ, ມີເສັ້ນ ຜ່າສູນກາງ ປະມານ 0.5-1 ຊຕມ, ໝາກຈະສຸກແກ່ ໃນຊ່ວງເດືອນພຶດສະພາ ຫາ ເດືອນສິງຫາ, ໃບໝາກແຫນ່ງແດງຈະມີຂົນອ່ອນທັງສອງດ້ານ, ລະຫວ່າງກ້ານໃບ ແລະ ຫູໃບຈະມີສີກາເຟແກມຊຽວ, ໃບກວ້າງປະມານ 2.5-4 ຊຕມ ແລະ ຍາວປະມານ 25-45 ຊຕມ.

2. ການຂະຫຍາຍພັນ

ໝາກແຫນ່ງສ່ວນຫຼາຍແລ້ວ, ການຂະຫຍາຍພັນແມ່ນຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍໝໍ້ ຫຼື ແໜງທີ່ປົງອອກມາທາງດ້ານຂ້າງ, ຊຶ່ງແໜງດັ່ງກ່າວຈະມີການປົ່ງໃໝ່ອອກມາທຸກໆປີ. ຈຸດຕິຂອງການຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍແໜງແມ່ນມັນຈະບໍ່ມີການກາຍພັນ ຫຼື ໂອກາດຂອງການກາຍພັນແມ່ນມີໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ຊຶ່ງມັນຈະເຮັດໃຫ້ເຮົາສາມາດຮັກສາແນວພັນຂອງເຮົາໄວ້ໄດ້ ເພື່ອການເພາະປູກໃນພື້ນທີ່ໃໝ່ ໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຊື້ແນວພັນໃໝ່ອີກ, ເປັນການປະຢັດຕົ້ນທຶນການເພາະປູກອີກດ້ວຍ.

ການນຳເອົາແໜງໄປປູກແມ່ນ ເອົາໝົດທັງເຫງົ້າ, ໂດຍການເລືອກເອົາແໜງທີ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນໝາກ ຫຼື ໜ້ອນ, ທີ່ສູງປະມານ 10-20 ຊຕມ, ຊຶ່ງຍັງບໍ່ທັນມີໃບ ຫຼື ມີໃບປະມານ 1-2 ໃບ. ສຳລັບໝາກແໜງພັນກວາງຕັ້ງຂອງຈີນ, ຖ້າເຮົາຈະປູກເຮົາຄວນເລືອກເອົາໜ້ທີ່ມີອາຍຸປະມານ 1 ປີ ແລະ ກ່ອນຈະປູກໃຫ້ຕັດເອົາລຳ ແລະ ຍອດທາງປາຍອອກ ໃຫ້ຍັງເຫຼືອປະມານ 30-40 ຊມ. ການປູກລັກສະນະດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຈະໃຊ້ເວລາປະມານ 2-3 ປີ ຈຶ່ງຈະເລີ້ມໃຫ້ຜົນຜະລິດ.

ໃນລະຫວ່າງທີ່ນຳເອົາເບ້ຍຕົ້ນໝາກແໜງໄປປູກໃນສວນບ່ອນອື່ນ, ບໍ່ຄວນປະເບ້ຍທີ່ລົກໄປນັ້ນໄວ້ດົນ ເກີນກວ່າ 24 ຊົ່ວໂມງ, ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ມີເບ້ຍທີ່ປູກໄປນັ້ນຕາຍຫລາຍ. ທາງທີ່ຄວນປະດິນໃຫ້ ຕິດກັບຮາກເບ້ຍໝາກແໜງແດ່ ຫລື ເຮັດວິທີອື່ນກໍ່ໄດ້ທີ່ເປັນການຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຊື່ນຂອງເບ້ຍ.

ນອກຈາກການຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍແໜງແລ້ວ, ຕົ້ນໝາກແໜງຍັງສາມາດຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍ ແກ່ນອີກ. ການທີ່ຈະຂະຫຍາຍພັນໝາກແໜງດ້ວຍແກ່ນແມ່ນໃຫ້ເລືອກເອົາໝາກທີ່ສຸກ, ແກ່ດີ, ໜ່ວຍໃຫຍ່, ບໍ່ເປັນພະຍາດ ແລະ ເກັບຈາກຕົ້ນທີ່ແຂງແຮງດີ, ບໍ່ເປັນພະຍາດ, ບໍ່ມີແມງໄມ້ ບັງແມງກັດ. ຫຼັງຈາກເລືອກໝາກໄດ້ຕາມຕ້ອງການແລ້ວກໍ່ທຳການແກະເບືອກອອກ, ແລ້ວນຳໄປກ້າທັນທີ່ ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງປັນຫາເລື່ອງຄວາມງອກຫຼຸດລົງ.

ໝາຍເຫດ : ການປູກດ້ວຍແກ່ນແມ່ນ ຈະໃຊ້ເວລາດົນກວ່າການປູກດ້ວຍແໜງ ໃນການໃຫ້ຜົນຜະ ລິດ.

3. ລະດູການປູກຕົ້ນໝາກແໜງ

ລະດູການທີ່ເໝາະສົມໃນການເພາະປູກແມ່ນຢູ່ໃນຊ່ວງຕົ້ນລະດູຝົນ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ໝາກແໜງ ສາມາດຕິດ ແລະ ແຕກໜ້ໄດ້ໄວຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຫຼັງຈາກທີ່ປູກແລ້ວບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງທົ່ວຫິດນ້ຳ ເພາະເຮົາອາໄສນ້ຳຝົນ, ເປົ້າເຊັ່ນການຕາຍກໍ່ຈະມີໜ້ອຍກວ່າ ຖ້າທຽບໃສ່ການປູກໃນລະດູແລ້ງ.

4. ວິທີການປູກ

- ການກຽມດິນ : ກ່ອນທີ່ຈະທຳການເພາະປູກໝາກແໜງແມ່ນ, ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ມີການອະນາໄມພື້ນທີ່ໃຫ້ສະອາດເສຍກ່ອນ, ໂດຍການຖາງຫຍ້າ, ຕັດງ່າໄມ້ບາງສ່ວນອອກ ເພື່ອໃຫ້ ແສງແດດສາມາດສ່ອງຜ່ານໄດ້. ຖ້າເປັນໄປໄດ້ກໍ່ຄວນມີການໄຖ່ພື້ນທີ່ເພື່ອໃຫ້ດິນນັ້ນອ່ອນ ໂຕ, ພ້ອມທັງເປັນການປະສົມດິນໄປໃນໂຕ, ເຮັດໃຫ້ດິນມີໂຄງສ້າງທີ່ເໝາະສົມແກ່ການ ເພາະປູກຍິ່ງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.
- ໄລຍະການປູກ : ໄລຍະທີ່ປູກໝາກແໜງແມ່ນ 1x1 ແມັດຕໍ່ຕົ້ນ ໂດຍການໃຊ້ຈິກ ຫຼື ສຽມ ຊຸດເປັນຊຸມ ແລ້ວກໍ່ນຳເອົາໜ້ ຫຼື ແໜງໝາກແໜງມາປູກ.

- ບໍ່ຄວນປູກຕົ້ນໝາກແຫນ່ງໃນຊຸມທີ່ເລິກເກີນໄປ, ຊຸມປູກຕົ້ນໝາກແຫນ່ງ ຄວາມເລິກ ແມ່ນຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 5 ຫາ 10 ຊຕມ.

5. ການປົວລະບັດຮັກສາ

ຫຼັງຈາກປູກແລ້ວ, ກໍ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການຖາງຫຍ້າ ຈົນກວ່າຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຂະຫຍາຍຕົວທົ່ວ ພື້ນຜິວ (ໃນຕົ້ນສອງ ຫລື ສາມປີ) ແລະ ລະວັງບໍ່ໃຫ້ສັດເຂົ້າມາລົບກວນ ຫຼື ສ້າງຮົ່ວອ້ອມສວນໄວ້. ຫລັງ ຈາກປີທີ່ສາມ ສ່ວນໝາກແຫນ່ງກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນເສຍຫຍ້າອີກ.

ຄວນມີການຄວບຄຸມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົ້ນໝາກແຫນ່ງ, ຫມາຍຄວາມວ່າຕ້ອງມີການຮັກສາ ລະດັບຄວາມໜາແໜ້ນຂອງຕົ້ນໝາກແຫນ່ງໃຫ້ຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 10 ຫາ 15 ຕົ້ນ/ມ².

6. ການໃຫ້ໝາກ

ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຈະອອກດອກຢູ່ໄກ້ກັບຫນ້າດິນ. ແມ່ງໄມ້ແມ່ນເປັນພາຫະສຳຄັນໃນການປະສົມເກສອນ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນແມ່ງໄມ້ປະເພດ *Apis cerana indica*, *A. dorsata* ແລະ *Nomia strigata*. ພວກມັນມີບົດ ບາດຫນ້າທີ່ສຳຄັນໃນການພັກດັນໃຫ້ເກີດມີໝາກແຫນ່ງ. ເພື່ອໃຫ້ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຜະລິດໝາກແຫນ່ງ ໄດ້ຢ່າງເປັນທີ່ພໍໃຈ, ພວກເຮົາອາດສ້າງໂຄງເຜິ້ງໃນຂອບເຂດອ້ອມແອ້ມສວນໝາກແຫນ່ງ.

III. ການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການເກັບຮັກສາໝາກແຫນ່ງ

1. ໄລຍະເວລາ ແລະ ວິທີການເກັບໝາກແຫນ່ງ

ຕົ້ນໝາກແຫນ່ງຈະອອກດອກ ລະຫວ່າງເດືອນເມສາ ຫາ ເດືອນມິຖຸນາ ແລະ ສາມາດເກັບກ່ຽວຜົນ ຜະລິດເລີ້ມແຕ່ທ້າຍເດືອນສິງຫາເປັນຕົ້ນໄປ. ໄລຍະແກ່ຕົວຂອງເມັດໝາກແຫນ່ງຈະຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 15-20 ວັນ.

ວິທີການເກັບກ່ຽວແມ່ນຄວນແຍກເກັບ 2-3 ເທື່ອຕໍ່ລະດູຄື: ເລືອກເກັບສະເພາະໝາກທີ່ແກ່ເທົ່ານັ້ນ, ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ໝາກແຫນ່ງທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ, ມີລາຄາສູງ ແລະ ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ. ການເກັບກ່ຽວໝາກແຫນ່ງຕ້ອງປະຕິບັດຢ່າງມີຄວາມລະມັດລະວັງ ໂດຍຢ່າງຕາມຫວ່າງ ຂອງຕົ້ນໝາກແຫນ່ງ ເພື່ອບິດເອົາສະເພາະໝາກທີ່ສຸກແກ່ດີ ແລ້ວນຳເອົນແກ່ນໝາກແຫນ່ງມາອົບແຫ້ງ ຫຼື ຕາກແດດໃຫ້ແຫ້ງເພື່ອຈຳ ໜ່າຍໃນຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປ.

ໝາຍເຫດ : ວິທີການສັງເກດເບິ່ງວ່າໝາກແຫນ່ງແກ່ແລ້ວຫຼືຍັງ ແມ່ນເຮົາແກະເບິ່ງແກ່ນດ້ານໃນ (ໝາກສຸກ ແກ່ນຈະເປັນສີແດງແກມຟ້າແກ່), ຖ້າເປັນໝາກແຫນ່ງແດງກໍ່ສາມາດສັງ

ເກດເບິ່ງເປືອກໝາກຄື : ເປືອກໝາກແໜ່ງອ່ອນຈະເປັນສີແດງເຂັ້ມ, ສ່ວນເປືອກ
ໝາກແໜ່ງແກ່ຈະເປັນສີແດງແກມນ້ຳຕານ.

2. ການເກັບຮັກສາຫຼັງການເກັບກູ້

ກ. ການເຮັດແຫ້ງດ້ວຍການອົບ: ແມ່ນວິທີການເຮັດໃຫ້ໝາກແໜ່ງສົດທີ່ເຮົາເກັບອອກມາຈາກສວນນັ້ນ
ແຫ້ງ ແລະ ສາມາດເກັບຮັກສາໄວ້ໄດ້ດົນ ພ້ອມທັງເປັນການເພີ່ມມູນຄ່າລາຄາຫມາກແໜ່ງຂຶ້ນຕື່ມໄປ
ອີກ, ເພາະວ່າ ການຂາຍໝາກແໜ່ງສົດແມ່ນຈະໄດ້ລາຄາຕໍ່ກວ່າການຂາຍໝາກແໜ່ງແຫ້ງ,
ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ການເກັບຊື້ໝາກແໜ່ງຂອງພໍ່ຄ້າສ່ວນຫຼາຍແລ້ວແມ່ນ ເກັບຊື້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງ
ຫຼາຍກວ່າໝາກແໜ່ງດິບ, ຍ້ອນວ່າ ໝາກແໜ່ງແຫ້ງມັນຈະງ່າຍແກ່ການຂົນສົ່ງ. ນອກຈາກນັ້ນມັນຍັງມີ
ຄວາມເສຍຫາຍໜ້ອຍໃນການເກີດເຊື້ອຮາຕ່າງໆ.

ການອົບແຫ້ງແບບວິທະຍາສາດ ແມ່ນໃຊ້ໄຟເພື່ອຢ້າງໝາກແໜ່ງສົດກາຍເປັນໝາກແໜ່ງແຫ້ງ,
ຊຶ່ງເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດ. ການອົບ ຫຼື ຢ້າງນີ້, ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຜູ້
ທີ່ຈະທຳການປະຕິບັດຕົວຈິງນັ້ນຕ້ອງມີຄວາມຮູ້, ຄວາມຊຳນານສະເພາະ ຈຶ່ງຈະສາມາດ
ໄດ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ, ມີລາຄາແພງ. ຖ້າຫາກວ່າ ຜູ້ທີ່ຈະປະຕິບັດຕົວຈິງ ນັ້ນ
ຫາກບໍ່ມີຄວາມຊຳນານ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ໝາກແໜ່ງທີ່ອົບນັ້ນຖືກໄຟໄໝ້, ລວກ ຫຼື ອົບບໍ່ແຫ້ງຄັກ
ເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດເກັບຮັກສາໄວ້ໄດ້ດົນ ຍ້ອນມີເຊື້ອຮາຂຶ້ນ.

ຂ. ການເຮັດແຫ້ງດ້ວຍການຕາກແດດ : ແມ່ນມີຈຸດປະສົງ ແລະ ຄວາມໝາຍຄ້າຍຄືກັບການອົບ ຫຼື ຢ້າງ,
ແຕ່ມັນຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິທີການ, ຊຶ່ງການຕາກແດດແມ່ນ
ຈະຕ້ອງໄດ້ອາໄສທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ. ລະດູການເກັບຫມາກແໜ່ງ, ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕົກຢູ່ໃນຊ່ວງ
ລະດູຝົນ, ການຕາກແດດແມ່ນບໍ່ພຽງພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງເຕັມທີ່ໄດ້ ແລະ ສາມາດປ້ອງ
ການເກີດເຊື້ອຮາຕາມມາ. ນອກຈາກນັ້ນອີກ, ການຕາກແດດແມ່ນໃຊ້ເວລາຫລາຍວັນ ແລະ ຕ້ອງມີຜູ້ໃດ
ຜູ້ໜຶ່ງໃນຄອບຄົວເຝົ້າປະຈຳ ເພື່ອດູແລໝາກແໜ່ງທີ່ຕາກແດດໄວ້.

➤ ເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການເຮັດໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງ

o ການອົບ ຫຼື ຢ້າງ : ຖ້າເຮົາເອົາໝາກແໜ່ງສົດເຂົ້າເຕົາອົບຈຳນວນ 60 ກກ
ພ້ອມກັນ, ຈະໃຊ້ເວລາຢູ່ປະມານ 12 ຊົ່ວໂມງ, ທຸກໆ 30 ນາທີ ໃດຕ້ອງ
ໄດ້ທຳການປ່ຽນຖ່າຍຖ້ານຢ້າງໝາກແໜ່ງໃນເຕົາອົບຈາກລຸ່ມຂຶ້ນເທິງ ເພື່ອໃຫ້
ໝາກແໜ່ງທີ່ອົບນັ້ນແຫ້ງສະເໝີກັນດີ. ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງໝາກສົດ ແລະ
ໝາກແຫ້ງປະມານ 100 ກກ ຕໍ່ 15 ຫາ 20 ກກ ຕາມລຳດັບ.

o ການຕາກແດດ : ຖ້າເຮົາເອົາໝາກແໜ່ງສົດຕາກແດດ ພ້ອມກັນຈຳນວນ 60 ກກ
ຈະໃຊ້ເວລາຢູ່ປະມານ 7 ວັນ ເພື່ອໃຫ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງດີ. ອັດຕາສ່ວນໝາກສົດ

ແລະ ໝາກແຫ້ງ ປະມານ 100 ກກ ຕໍ່ 13-14 ກກ ຕາມລຳດັບ, ທັງນີ້ກໍຍັງຂຶ້ນກັບ
ຊ່ວງເວລາທີ່ມີແສງແດດຂອງແຕ່ລະວັນນຳອີກ.

ຫຼັງຈາກທີ່ເຮົາໄດ້ໝາກແໜ່ງແຫ້ງຕາມຕ້ອງການແລ້ວ ເຮົາກໍ່ນຳມາເກັບຮັກສາໃນໄຖ່ປ່ານ ຫຼື ຖົງປຸ້ຍ,
ໃນບ່ອນທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທີ, ບໍ່ມີຄວາມຊຸ່ມ, ບໍ່ມີສັດຕູລົບກວນ (ມົດ, ໝູ, ມອດ,...).